

A keretantennás audion rádió 2.

Nagymáté Csaba villamosmérnök, nmtecsaba@gmail.com

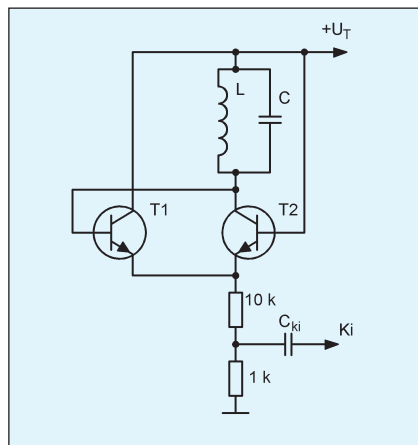
Érdekes keretantennás: audion2

Mint azt az előzőekben már láttuk, az audionunk „lelke” a megfelelő visszacsatolás, illetve annak szabályozhatósága. Mert rezgőkört használunk, tipikusan induktív visszacsatolást alakítottunk ki. Mivel áramkörünk egyúttal (nem rezgő) oszcillátor kapcsolások is, így a visszacsatolási lehetőségek a következők lehetnek:

1. transzformátoros visszacsatolás (Meissner-féle csatolás);
2. visszacsatolás induktív feszültségosztóval, az ún. induktív hárompont kapcsolás (Hartley-áramkör);
3. visszacsatolás kapacitív feszültségosztóval, az ún. kapacitív hárompont, Colpitts-kapcsolás.

A második bemutatandó audion rádióink a fentiek tekintetében szokatlan megoldású, érdekes kapcsolás. Egyrészt elhagyjuk a hangolási elemnek használt forgókondenzátort, másrészt a visszacsatolás módjában is egy kevésbé ismert és használt megoldást kínálunk.

Az [1]-ben már bemutattuk a forgó kiváltására szolgáló varikapdiódás hangolási lehetőséget. Itt is ezt fogjuk használni.

7. ábra

Megjegyezzük, hogy a 3. ábra kapcsolása is átalakítható varikapos hangolásra. Ki is próbáltuk, de mivel a rezgőköri tekercs leágazásos, a hatásos hangolási tartomány szűkebb lesz a teljes középhullámú sávra nézve. Akit ez nem zavar, úgy bátran alkalmazhatja.

A visszacsatolás új módja abban áll, hogy az induktív „beavatkozás” helyett a visszacsatoláshoz egy második tranzisztort használunk. Ezzel megtakarítható a visszacsatoló áramkör, s a tekercs kivitele is a lehető legegyszerűbb lesz.

A megoldás elvi vázlatát a 7. ábrán mutatjuk. Továbbra is LC oszcillátorról van szó, amelynek alapja itt a T2 földelt bázisú beállításban dolgozó tranzisztor. Visszacsatolásra viszont a földelt kollektori T1 szolgál. (A „földelt” jelző mindkét esetben a nagyfrekvenciásan hidegített állapotra utal.) Mindkét tag fázistolása 0 fok, így biztosítva az oszcilláció fázisfeltételét. A megoldás néhány hertzes frekvenciától néhány megahertzig használható.

Az elv a visszacsatolt audionként történő alkalmazását a 8.a ábrán mutatjuk, melynek ilyen-olyan variációja több internetes forráson is megtalálható; igaz minden működési magyarázat nélkül. Az audion egyenirányítást a T1 végzi, melynek a kollektorkörében van a keretantennás hangolt körünk. A T2 funkciója az előzőek szerinti. A visszacsatolás szabályozása a tranzisztoros fokozat(ok) munkapontjának változtatásával, azok emitterkörében történik (P2). Ezzel a megoldással a szabályozás visszahatása a rezgőkörre igen csekély. Ezen jó tulajdonsága pedig az érzékenységi mutatók javulásában is jelentkezik.

A varikapos hangoláshoz szükséges szabályozófeszültség előállítását (P1) az [1] megoldásánál

egyszerűbb, de használható eredményt ad. Ugyancsak az emitterekről vesszük le a demodulált jelet, amelyet aztán egy kétfokozatú (T3, T4) hangfrekvenciás erősítőre vezetünk. A kapcsolás E pontján a felerősített HF-jel áll rendelkezésre, a fejhallgatós vételhez szokatlanul nagy hangerővel. (Kis ohmos fejhallgatós üzemenél C6 100 uF legyen.) Ezt a kapcsolást is kiegészítettük a már alkalmazott végfokozattal, amely így együttesen már élvezhető szobahangerőt, hangszórós vételt produkál.

A végfokozat ún. komplementer tranzisztoros DC-csatolt erősítőfokozat. Választásunk egyrészt az egységes tranzisztoros kivétel, másrészt a munkapont-beállítások tanulmányozhatósága miatt esett rá. Természetesen nincs akadálya egészen más megoldású végfok alkalmazásának sem. Erre mutat példát a 8.b ábra IC-s erősítő fokozata. A közismert, s alapjában problémamentesen alkalmazható LM386-os IC itt is alapbeállításában üzemel. Ez azt jelenti, hogy erősítése a tok belső elrendezése által meghatározott 26 dB, azaz 20-szoros. Ez az erősítés egy végfokozat tekintetében is már tetemesnek számít, így alkalmazásával az asztali rádiók hangerejét is elérhetjük.

Az R9, C10 tag ennél az audionnál is a két egység egymásra hatásának esélyét csökkenti. A rajzon szaggatott vonallal jelölt párhuzamos hangolási út szerepéről az építési szakaszban szólnunk.

Elkészítés, használat

Az audion2, új típusú rádióink főbb kialakítási irányelveit tekintve teljességgel megegyezik az előző típusával. (A nagy rádiógyártók is így jártak el annak idején egy-egy típuscsalád egyes tagjainál.) Ennek értelmében a keretantenna mérete és elkészítési